

2 de febrer, 1955

Senyor Joan Mercader
 Pinar, 21
MADRID

Benvolgut amic:

Li agraeixo la seva carta del dia 13 per la informació i per la confiança que em manifesta. Vostè és un dels elements més importants de la nostra colla i el seu ajut m'es sempre preciós.

Tinc diverses coses de què parlar-li quan vagi a Madrid. Però alguns temes de la seva carta m'obliguen a avançar alguns punts de vista de certa transcendència per a l'esdevenidor, relacionats amb la política general del grup respecte a la gent de Madrid i concretament el Dr. Rumeu. No cal que li digui que el parer que li dono ha estat consultat amb els amics Reglà i Nadal.

En primer lloc, cal definir la paraula apeivagament. Soc absolutament partidari d'una bona entesa entre els de Madrid i nosaltres. Però sembla, pel que vostè continuament repeteix, que ells siguin els ofesos i que nosaltres siguem els provocadors. Discrepo prou fonamentalment d'aquesta visió de les coses. Nosaltres els hem allargat la mà infinitat de vegades, hem col·laborat en les seves coses i els hem donat tot l'ajut que ens ha estat possible. Quan els hem punxat ha estat perquè consideràvem que esguerraven el camí en el camí denominador de la ciència que cultiven. Ara bé, ¿quins signes ens han donat de bona voluntat? Que jo sapiga, cap. Repassi els esdeveniments. Ni en l'afer del nostre Centre, ni en el de les nostres revistes, han tingut no ja la més mínima comprensió, sinó que àdhuc ni han paleast la gentileza de reconèixer que existien. Hem parlat amb ells i els hem proposat una col·laboració estreta. Nosaltres hem complert amb la nostra paraula. Ells s'han reservat l'acció i l'amistat.

Ara mateix, després de la meua darrera anada a Madrid, jo he escrit l'article per a "Hispania", he cedit gentilment al Dr. Rumeu la part que em corresponia de l'Itinerario dels Reis Catòlics perquè ell en fes el que en vulgués sota el seu nom, i em sentia disposat a enviar-li l'article de Mr. Roustit. ¿Quina correspondència he trobat? Negativa absoluta a col·laborar a l'Indice, malgrat la promesa formal de fer-ho per part del Dr. Rumeu; saboteig general dels nostres anhels

.../...

i, finalment, el veto formal per part de dit senyor que en Reglà vingui a la càtedra d'Història d'Espanya de Barcelona. No es pot pas negar que ens estan "apaivagant" de valent.

Son, doncs, nosaltres els que tenim dret a que se'ns apaivagui. Les nostres condicions són ben clares: per part del Ministeri, el reconeixement del Centre (això va per bon camí, segons sembla); per part del Consell, el reconeixement de l'Índice; per part dels Drs. Torre, Alcázar i Rumeu, l'admissió d'en Reglà com a candidat preeminent a la càtedra de Barcelona, en condicions d'igualtat amb qualsevol d'altre -tal com ho han declarat altres catedràtics de la Facultat de Madrid. Mentre no es compleixin aquestes tres condicions, no podem contribuir a l'apaivagament real de de la situació.

Per tant, considero poc oportuna la proposició del Dr. Rumeu relativa a la col·laboració de ningú del nostre grup a qualsevol empresa seva o del Consell. Tenir-nos com esclaus, com en el cas d'en Reglà, per després engegar-nos d'una guitarra amb un sonor "¡ De ninguna manera!", és una política que no pot contestar-se més que amb una fredor de cortesia. Si volen que col·laborem, han de donar-nos proves concloents de que ens aprecien i ens ajuden. Altrament, ja estem bé així, limitant-nos a complir amb els nostres deures oficials.

Aquest és, repeteixo, el parer de tres persones. No sé si en Govern i en Ciralt hi concordaran: Per tal que n'estiguin assabentats, ja que vostè els ha escrit proposant-los la col·laboració a "Hispania", els envio còpia d'aquesta lletra.

Pensi que estem a la mitat del camí del nostre exit i que no hem de perdre el cabal dels sacrificis que hem realitzat per a aconseguir els tres objectius precitats: un Centre autònom, una revista digna i una continuïtat en els llocs d'ensenyament per a la nostra gent ben preparada. Altrament, no hauria valgut la pena d'esmerçar tantes energies, neguits i pessetes en una pura filigrana de saltimbanquisme científic.

En aquestes paraules no hi ha cap desautorització respecte a la seva gestió a Madrid. Vostè ha de continuar actuant con fins ara. Però ha de saber exactament quina és la nostra actitud des de Barcelona.

Amb una bona abraçada, cordialment seu,